

Bratři a sestry,

v kterém z poměrně nedávných kázání – vzpomínám si, že bylo online během Covidu, jsme řešili otázku, je – li kde v Bibli humor. Nevím, už, jestli jsme si připomenuli tu bizarní situaci, kdy je král Saul v choulostivé chvíli Davidovi nevědomky vydán na milost a nemilost. Ale jsem přesvědčen, že ho biblické podání takto karikaturně vykresluje záměrně. Nejde jen o komické okolnosti příběhu. Jde taky jistě o věc velmi vážnou, kdy David prokáže králi nebyvalé milosrdenství... Obojí v tomto příběhu najdeme.

Ale popořádku si nejprve připomeňme souvislosti předchozích kapitol. David se neohroženě postaví Golijášovi. V situaci, kdy se tento obr rouhá a vyhrožuje, pustí se s ním do boje ne ve jménu větší síly, která ho má zastavit, ale ve jménu Hospodina zástupů. Udělá to už jako nově pomazaný král, i když není ještě v úřadě. Dá tak ale najevo, co se od pomazaného krále čeká. Že se postaví zlu, i když se jeví jako silnější. Saul si jeho vnitřní sílu a požehnání uvědomuje a začne žárlit, nenávidět a Davida pronásledovat aby se ho jako konkurenta zbavil. Tato epizoda je jednou z těch, kdy musí před Saulem prchat. Kdysi byl Davidův nepřítel vně, mimo Izrael. Nyní přichází zevnitř, stává se jím souvěrec, člen vlastního společenství, a dokonce panovník, což je možná mnohem těžší. Když se proti vám obrátí váš vlastní člověk a stane se vaším nepřítelem, je to horší, nežli když je to cizinec, nebo spíše cizák, který vám nikdy nic dobrého nepřál. Tohle zažít mnohem víc bolí. Možná takovou zkušenost mnozí z nás máme.....

David se tedy stává štvancem. Přesto všechno ani v takové svízelné roli neztrácí noblesu, velkorysost a především víru. To je to co by měla mít hlava státu. Noblesu, velkorysost, moudrost a víru. Zřetelně na Davidovi spočívá Boží požehnání. Je to on, kdo má všechny trumfy v rukou tváří v tvář ozbrojené Saulově družině.

Pojďme ale k tomu, co se zde v tomto příběhu odehraje. Podání první knihy Samuelovy poměrně detailně vykresluje, jak se král Saul uchyluje do jeskyně, aby vykonal potřebu. Normálně se přece takovéto okamžiky nezachycují a nekomentují, patří to do intimní sféry člověka. Ale Saul je zde zachycen v situaci totální vydanosti, kdy se člověk v žádném ohledu nemůže bránit. A stačí okamžik a je konec. Důstojný panovník Izraele je nevědomky před Davidem v bezbranné pozici se staženými kalhotami. Možná jde skutečně o unikátní biblický humor a ironii. Možnost a šance pro ilustrátory a karikaturisty. Král Izraele v podřepu. Jasná příležitost se ho jednou provždy zbavit a usednout na trůn. Však mu to také členové jeho družiny navrhnou: „Toto je den, o němž ti Hospodin řekl: Vydám ti do rukou tvého nepřítele. Můžeš s ním naložit, jak se ti zlíbí.“ Toto je den... Těmito slovy se v bibli často uvádí významná, přelomová událost. Dnes, právě dnes se můžeš Saula zbavit. Dnes a právě dnes může skončit tvoje vyhnání, kdy jsi stále na útěku. Právě tady a teď se můžeš jednou jedinou ranou zbavit svého nepřítele, který ti z nenávislosti usiluje o život. Tak, jdeme na to, rychle do toho. Máš ho v hrsti, můžeš si ho snadno podat. Však už svou zkušenost máš ...

Ale David to vidí jinak. Místo toho, aby jednou dobře mířenou střelou Saula propíchl, se pouze přikrade, aby mu uřízl kousek pláště jako důkaz toho, že ho měl ve své moci. Jak bych mohl vztáhnout ruku na Hospodinova Pomazaného? Jak bych se mohl opovážit udělat něco takového? I když je to král nehodný, je to pořád král Izraele. A až bude Bůh chtít sám, tak ho z úřadu odvolá. A pak teprve usednu na jeho trůn.

A když pak David na překvapeného Saula volá, mávaje kusem pláště, vypadá to, že jde Saul do sebe. Dokonce se dá do pláče. „Jsi spravedlivější než já. Ty mi odplácíš dobrým, ale já jsem ti odplácel zlým. Kdypak někdo najde svého nepřítele a nechá ho odejít v dobrém?“ ...

Ne, David to nemohl udělat. Podřezat, zapíchnout bezbranného. Představme si situaci, kdy by se pak jeho syn Šalomoun zeptal: Tati, jak to bylo tenkrát, když jsi poprvé usedl na trůn? No, víš hochu, prostě jsem svého předchůdce oddělal, nepozorovaně a zákeřně jsem tomu chlapovi vrazil kudlu do zad.... Jak by se mu asi vyprávěl takový příběh? Ne, David tohle vyprávět nechce a možná i tyhle všechny okolnosti zvažoval ve chvíli, kdy se rozhodl, že nechá krále, svého nepřítele odejít v pokoji. Ano, je to tak a pamatujme na to. Kdykoli se nás

náš syn, nebo dcera mohou zeptat: Tati, mami, jak to tenkrát bylo? Jak jste obstáli nebo neobstáli ve složité situaci? Co jste udělali a neměli jste a teď toho litujete, nebo naopak co jste neudělali a udělat jste měli - a je vám to taky stejně líto...?

Saul zjihne, ale ne nadlouho. Brzy jej zase přemůže nenávist k Davidovi a znovu se jej bude snažit zničit. Přesto mu David ani pak neoplácí stejnou mincí. Ještě jednou se dostane do podobné situace, kdy má život krále v hrsti. A zase to neudělá. Takhle může jednat jen skutečný formát člověka. Namísto odstranění toho, kdo mě nenávidí a stojí mi v cestě, mu velkoryse daruje život. Nepodlehne nenávisti jako Saul a zachová se k němu rytířsky a milosrdně.

Postavme si vedle sebe tuto událost a chvíle, kdy stál proti Goliášovi. Tehdy nepříteli prorazil čelo a srazil hlavu. Nyní svého nepřítele nechává odejít v pokoji. Dvě situace, v každé z nich vystupuje těžký Davidův protivník. V prvním případě vytáhne energicky do boje a nepřítele zneškodní, ve druhém ho nechá jít. Jistě se shodneme na rozdílnosti a nesrovnatelnosti obou případů. V prvním čelí vážné hrozbě celý Boží lid, ve druhém je to problém vnitřní a ohrožen je jen sám David. A obojí končí jinak.

Může nás to vést k přemýšlení o otázce jednání s nepřáteli, která není nijak snadná. Jsou situace, kdy je nepřítel takové povahy, že není jiné cesty než se mu postavit silou. A jindy zase přichází ke slovu velkorysost, laskavost, milosrdenství a odpuštění. A já najednou nemusím s protivníkem jednat stejně zlou mincí jako on se mnou. Tohleto má přece ohromnou sílu! Ano, je to vždy s rizikem, že se tím ten druhý vůbec nezmění a nepohne to s ním. Příležitost vykonat dobro namísto pomsty i dobro přijmout může být využita, ale i promarněna. Ale ta šance, ta možnost se přece dává a je to cosi velkého...

Jak je někdy nutné potření nepřítele, který nebezpečně ohrožuje ostatní lidi, stejně tak je jindy to pravé místo a pravá chvíle místo pro milost a velkorysost, s níž svého nepřítele nechám odejít v dobrém. Té druhé možnosti se jistě mnozí vysmějí. Ale je to možnost, která má sílu. Má smysl to s láskou a dobrotou zkoušet.

Nakonec k ní vyzve i Ježíš v kázání na hoře, když vyzve k lásce k nepřátelům. A v tomto duchu apoštol Pavel vybízí: Jestliže má tvůj nepřítel hlad, nasýt ho a má – li žízeň, dej mu pít; tím ho zahanbíš a přivedeš k lítosti. Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem.

Právě takto jedná už pasáček, vojevůdce a budoucí král David. Zahanbil Saula a přivedl ho k lítosti.

„Jsi spravedlivější než já. Kdypak někdo nechá svého nepřítele odejít v dobrém?“ Bez ohledu na to, jak jepičí život bude mít toto Saulovo dojetí a jeho slzy, i tak se to počítá. I tak jde o velkou chvíli, o významný okamžik, kdy člověka přemůže dobrota druhého, kterému on sám nic dobrého neudělal.

Dobro je možnost, kterou máme. Dobro může vykvést třeba i v bolestné a kruté válce. V době pronásledování a nesvobody. Dobro, které má větší moc, nežli si připouštíme a možná mu důvěřujeme málo, nebo dokonce vůbec. Dobro, které sám na sobě nejlouběji demonstroval Kristus, Syn Davidův. Toho se držíme i přesto, jak s námi manipuluje pokušení oplácet jen ranou za ránu. A jedině v jeho síle dokážeme tomu dobru a milosrdenství dát šanci a průchod. Amen.

Modlitba: *Pane Bože, nejspíš ani my příliš nedůvěřujeme síle a moci dobra a lásky. A přesto ty sám před nás tuto možnost staviš. Prosíme tě, zbavuj nás obav z toho, že s láskou nepochodíme. Tam, kde je to jen trochu možné, uč nás odkládat zbraně, včetně třeba jen zlého jazyka, a usilovat o pokoj a smíření. Amen.*

